

నానావిధాలాభిరుచులను సంతోషింపజేసే మహానాటకం

గిరిధర్ ప్రొడక్షన్స్ వారి

పుష్ప రివీజ్

రెండో కుటుంబాల కథ

నటకం: పి. సాంబశివరావు పరివర్తన: సి. ఎల్. రావు (LIT)
నిర్మాత: వి. ఎల్. గౌరీ, మాటలు: పి. వి. శ్రీకృష్ణ, సంగీతం: ఘంటసాల

తా రా గణం

జానకి — విజయనిర్మల — హేమలత

అనూరాధ - రాధాకుమారి - శ్యామల

సీతాదేవి - ఉదయలక్ష్మి - భవాని

కృష్ణ - పద్మశ్రీ నాగయ్య - ప్రభాకరరెడ్డి

రాజబాబు - బాలకృష్ణ - ధూళిపాళ - కాకరాల

ప్రసాద్ - బొడ్డపాటి - ఏచూరి - కోళ్ళ సత్యం

ఎ. సత్యనారాయణ - సి. వెంకటేశ్వరరావు

బి.ఎస్.ఆర్.ఆంజనేయులు - కుమ్మరి మేష్టర్

వడ్లమాని - రంగారావు - బిత్తూరి

ఎన్.రంగారావు - బిట్రా వెంకట్రావు

చిలుకూరి - అప్పారావు

యం. సూర్యేరావు

మ రి యు

మాస్టర్ ఆదినారాయణ - మాస్టర్ విశ్వేశ్వరరావు

బేబీ బ్రహ్మజ - బేబీ డాలి

అ తి థి న టు లు

శ్రీమతి నిర్మల - మాడా వెంకటేశ్వరరావు - సాక్షి రంగారావు

రెండు కుటుంబాల కథ

(క థా స ం గ్ర హం)

మనిషిని మనిషిని కలిపేది మనసు. ఆ మనసు దాగా చిగురించిన నాడే కుటుంబాల్లో మమత మమకారాలు పరిలుతాయి. రెండుగా చీలిన భూప్రదేశాన్ని వారధి (వంతెన) కల్పినట్లే - రెండుగా ఉన్న కుటుంబాలను మమత మమకారాలు దగ్గరకు చేరుస్తాయి.

మనుషులకు గాక కష్టాలు మానులకు రావుకదా; కష్టాలూ కలతలూ వచ్చినపుడే మనుషులు తమ మనసులను కుదుటపర్చుకుని, మంచులా అవి విడిపోయేట్లు చూడాలనే స్వభావం కలది మీనాక్షి. ఆమె మనసు ఆవు పాల కన్నా పవిత్రమైనదీ, వెన్నకన్నా మెత్తనిదీ! భరణివయ్యకూడా ఆమెకుతగిన జంట. ఎటొచ్చి సవతితలి అన్నపూర్ణ మీద ఉండే అపోహతో - అప్పుడప్పుడు మీనాక్షికి కష్టం కలిగించేవాడు. అ చిరకాలంలోనే అదీ తొలగిపోయింది.

అన్నపూర్ణ తన కొడుకు రాజును శివయ్య మీనాక్షిలకు అప్పగిస్తూ 'కృష్ణుణ్ణి కన్నది. దేవకి అయినా, పెంచి పెద్ద చేసినది యశోదే! - వీడూ నీకు అంతే! - అనికన్ను మూసింది. అన్నపూర్ణ కీచ్చిన మాట ప్రకారం రాజును పెంచి పెద్దచేయడమే గాకుండా, చదువు సంధ్యలు చెప్పించి గొప్పవాణ్ణి చేయాలనే నిర్ణయానికి వచ్చారు మీనాక్షి శివయ్యలు.

శివయ్య, మీనాక్షిల ఒక్కగాని ఒక్క బిడ్డ పూర్ణ అంటే రాజును పంచప్రాణాలు. చంకడింపేవాడుకాడు. పాలెంలో ఉండే చదువు రాదనీ, పట్నం పంపి రాజును విద్యావంతుణ్ణి కావించాలనీ మీనాక్షి భావించింది. శివయ్యతో చెప్పి పట్నం పంపించింది. అక్కడే ఉన్న హస్తలులో చేర్పించి వచ్చాడు శివయ్య.

రాజు ఊహ మొరిగిన తరువాత వదిన మీనాక్షిని విడిచిపెట్టి ఉండ లేదు. పెగా ఒకనాడు అన్యాయంగా పంతులుగారు నిందించారని యింటికి వచ్చేశాడు. నయాన్న చెప్పిలాభం ఉండదని, రాజును చివాట్లు పెట్టి పట్నం పంపించింది మీనాక్షి.

అ నాటినుంచీ రాజు పాలెం వంక తిరిగి చూడలేదు; వదిన మీనాక్షితో మాటాడలేదు, కడకు ఉత్తరంకూడా వ్రాయలేదు. పట్టుదలతో చదినాడు, ఇంజనీరింగు కూడా ఫస్ట్ క్లాసులో ప్యాసయ్యాడు. వదినకు తనకన్న-తన ఉద్యోగం, సంపాదనలే ముఖ్యం అను కున్నాడు. కానీ ఆమెకు అతని భవిష్యత్తు బంగారం కావాలనీ ఆశిస్తున్నదనీ, అతని అభ్యున్నతిని కోరే చీటికీ మాటికీ పల్లెకు రాకుండా చదువుకోమందనీ అతడు గ్రహించలేదు.

సంవత్సరాలు దొరికి పోతున్నాయ్. కంటికి రెప్పలా సాకిన మీనాక్షి కన్నులు రాజును చూడాలని తపించి పోతున్నాయ్. ఏలాగైనా రాజును పండుగలకు తీసుకుని రమ్మంటూ శివయ్యను పంపించింది. పంపిస్తూ - తాను వ్రాసిన ఒక ఉత్తరాన్ని శివయ్య చేతికిచ్చి పంపింది.

శివయ్యతో రాజు రాలేదు. వయసుతో బాటు అతని పట్టుదల కూడా పెరిగిందని మాత్రం చెప్పాడు శివయ్య. చిన్నాన్న కోసం ఎదురు చూస్తూన్న పూర్ణ మోముకూడా చిన్నబోయింది.

అక్కడ పట్నంలో నిదురపట్టని రాజు వదిన వ్రాసి పంపిన ఉత్తరాన్ని చదువుకున్నాడు. ప్రాధేయ పూర్వకంగా మీనాక్షి వ్రాసిన నాలుగువాక్యాలూ రాజు మనసును కలచివేశాయి. వెంటనే రాజు పల్లెకు బయల్దేరి వచ్చాడు.

వదినా అంటూ వచ్చిన రాజును జూచి మీనాక్షి పొంగిపోయింది. అతని లేతమనసు నొప్పించి నందుల కెంతగానో బాధపడింది. రాజు కూడా యెంతగానో బాధపడ్డాడు, కాలేజీలు తెరిచే వటకూ పాలెం నుంచి కదలనన్నాడు. ఆ కుటుంబంలో ఆ పండుగ కన్నులపండుగగా జరిగింది.

పెద్ద ఇంజనీరయి, పెద్దపెద్ద వంతెనలు కడుతూ - ప్రజోపకారీ, ప్రయోజన కారీయైన ఉద్యోగిగా బ్రతకాలను కుంటున్న రాజు - ఒకనాడు తలవని తలంపుగా రాఘవయ్య యింటిని కాగితమ్మీద చిత్రించాడు. అది జూచిన రాఘవయ్య కూతురు రాధ - అతణ్ణిలోపలికి తీసుకుని వెళ్లింది. సూక్ష్మబుద్ధిగల రాఘవయ్య రాజును తన కుమార్తెకు లెళ్లులు చెబుతూ - విశాలమైన ఆ భవంతిలోనే ఉండమన్నాడు.

రాజు రాధల మధ్య పరిచయం ప్రణయంగా మారింది. పెద్దవాళ్ళ అనుమతి కూడా లభించి, పెళ్లికూడా జరిగింది. ఆ యింటి ఇల్లరికపు అల్లుడేగాక ఆ రాఘవయ్య కంపెనీకి చీఫ్ ఇంజనీరయ్యాడు. మామగారికి రాజు అంటే పంచప్రాణాలు. అత్తగారికి ద్వేషంలేదు కాని, డబ్బులేని వాళ్ళను మనుష్యులుగా గుర్తించదు! కలిమిగల వాళ్ళే ఆమెకు ఆత్మ బంధువులు.

కలిమిలో పెరిగిన రాధ కలుపుగోరుతనాన్ని బాగా అలవరచు కున్నది. తోటి కోడలు మీనాక్షియన్నా, బావగారు శివయ్యయన్నా భక్తి గౌరవాలు మెండు. పూర్ణను ప్రాణ ప్రదంగా చూసుకుంటూండేది.

శివయ్య మాత్రం సర్వస్వమూ రాజు చదువులకే అర్పించాడు. రాజు సుఖంకన్న అతడు కోరేది ఏవీలేదు. కన్నబిడ్డకు ఏవీ మిగల్చక లేక పోయేమే అన్నదిగులు కూడలేదు. అప్పులిచ్చిన వాళ్ళ పాడిపకు వులను సహితము తోలుకుని పోయినా చలించలేదు మీనాక్షి. కించెత్తు బాధ ఉన్నప్పటికీనీ - రాజును చూడగానే మరిచిపోయేది. వదినా మర దుల మధ్య అపురూపమైన అద్వితీయమైన వాత్సల్యానికి నిదర్శనమే అది.

వదిన మీనాక్షిని చూద్దామని వచ్చిన రాజును పూర్ణ పెనవేసుకుని పోయింది. పట్నం వస్తాననీ, పిన్నిని చూస్తాననీ అనడంతో రాజు ఆ పసిబిడ్డను తీసుకుని వచ్చాడు. పూర్ణ నుజూచి రాధ సంతోషపడింది. తనకు గల నగలను పూర్ణ మెడలో వేసి మురిసి పోయింది.

రాజు రాధలు ఆఫీసుకు వెళ్లిన తరువాత - పూర్ణ సరమానందంతో లేగ దూడలా గెంతులేస్తూంటే రాజమ్మ జూచింది. నిజంగా ఆమె కళ్ళ వెంట నిప్పులే కురిశాయి. దానికి తోడు ఆ పిల్ల ఆడుకుంటున్న బంతి రాజమ్మకు తగిలింది. తోక త్రొక్కిన త్రాచులా రాజమ్మ పూర్ణపై విరుచుకుపడి - నాలుగు వాయిచింది, బయటకు పొమ్మని కసిరింది.

బెదురుతో పూర్ణ ఒక్కర్తీ పాలెం బయల్దేరింది. ఒకమూల వరం ఒకమూల భయం, ఆ హోరులో, ఆ బెదురులో యింటికి చేరుకున్న పూర్ణకు జ్వరం తగిలింది; స్పృహ కోల్పోయింది. మీనాక్షి శివయ్యలు కళ్ళలో ఒత్తులు వేసుకుని పూర్ణ ప్రక్కనే ఉన్నారు. హోరుగాలో దీపం తటపటలాడు తోంది.

ఇంటికి వచ్చినరాధ పూర్ణలేకపోవడం, నొకరుద్వారా నిజం తెలుసు కుని పాలెం బయల్దేరింది. రాత్రి దాగా ప్రొద్దుపోయిన తరువాత ఇంటికి వచ్చిన రాజు - ఇటు పూర్ణ, అటు రాధ లేకపోవడం - ఎంతకూ యింటికి రాకపోవడం జూచి ఖంగారు పడ్డాడు; పాలెం బయల్దేరాడు

వీళ్ళకు అనుబంధీకులుగా మరో కుటుంబం - ఆ కుటుంబానికి యజమాని పానకాలు. డబ్బే అతనికి పావనం, పానకం. ఎంతగడ్డయినా కరుస్తాడు. పానకాలు కొడుకు గణపతి. అతడు తండ్రితో డాక్టరు సీటు కోసమని డబ్బు తీసుకు పోతాడు. తండ్రికి తెలియకుండా గీత అనే అమ్మాయిని పెళ్లాడతాడు ఇంతకూ ఆ గీత యెవరు?

పూర్ణ బ్రతుకుతుందా?

రెండు కుటుంబాల్లోనూ మొలకలెత్తిన కలతలుచూసి, సఖ్యత సహ జీవనాలు వెల్లి విరుస్తాయా? కలిమి జయిస్తుందా? మమత, మమకారాలనే మహా శక్తులు పేద ధనికుల మధ్యగల అంతరాలను, అడ్డు గోడలను తొలగించలేవా? అన్నదే ఈ చిత్ర కథాంశం.

వెండి తెరమీద చూచి తెలుసుకోవడమే మీకు మంచిది? చూకు మంచిది. ఏమంటారు? ఇదీ కథా వరుస.

పాటలు

వెంకటేశ్వర సుప్రభాతం పాడినవారు శ్రీమతి పి. లీల

శ్రీ మన్నభీష్ట వరదాఖిలలోకబంధో

శ్రీ శీనివాస జగదేక దయైక సింధో

శ్రీ దేవతాగృహ భుజాంతర దివ్యమూర్తే

శ్రీ వేంకటా చలపతే తవ సుప్రభాతం.

లక్ష్మీనివాస నిరవధ్య గుణైక సింధో

సంసార సాగర సముత్తరణైకసేతో

వేదాంతవేద్య నిజవై భవ భక్త భోగ్య

శ్రీ వేంకటాచలపతే తవ సుప్రభాతం॥

శ్రీ మత్సుందర జామాతృ ముని మానసవాసినే

సర్వలోక నివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళం॥

పాట-1

రచన : శ్రీ దాశరథి

పాడినవారు : శ్రీమతి పి. సుశీల

పల్లవి : వేణుగానలోనిగన వేయకనులు చాలవులే
సరసరాగ మాధురిలో సకల జగము స్థాయినులే

చరణం 1 చిన్ననాడు గోపెమ్మల చిత్రము లలకించి
మన్నుతిన్న ఆ నోటనే మిన్నులన్ని చూపించి

కాశీయుని పడగలపై లీలగా నటించి

సురలునరులు మురిసిపోవ ధరణినేలు గోపాలుని ॥ వేణుగాన॥

చరణం:2 అతవి పెదవి సోకినంత అమృతము కురిసేను
అతనిచేయి తాకినంత బ్రతుకే విరిసేను-

సుందర యమునా తటిలో బృందావన సీమలలో
కలసిమెలసి అలసిసొలసి వలపుతెలుపు వేళలలో ॥వేణుగాన॥

పాట-2

రచన : శ్రీకొసరాజు

పాడినవారు : పితాపురం నాగేశ్వరరావు, స్వర్ణలత.

నీకూ నీ అమ్మలేదూ - ఉండి మా నాన్నలేదూ
యిద్దరికీ జోడు కుదిరెను గదవే - ఓ రంగులరాణీ
అద్దమరేయీ - నిదుర రాదులే - మీ నాన్న లేకపోతే
మా అమ్మ వెళ్ళిపోతే - నీకు నాకూ అడ్డము లేదురా
ఓ పూలరంగా
అద్దమరేయీ - నిదురరాదురా అలాంటి లాంటి ఆడిదాన్ని
కాను బావయ్యో

నీ అద్దరూపయ్ డబ్బులకు ఉబ్బిపోనయ్యో
కానుచేత లేకుండా - కబుర్లతో జరుపుతుంటే
సరదా తీరేదెటా - సంసారం ఎటా
అలాగిలాగ చెప్పకుండ - సర్దిపెట్టుకో - డబ్బు సర్దిపెట్టుకో
ఖుషీదీరు సమయముంది - తిమాయించుకో
పరమలోక మా అయ్య - పరమ పదం చేరినాక
వెను వెంటనే నీ కొంగున - ఇనప్పెట్టె ముడేస్తా-
ఇది మంచి సమయముగా నా సామిరంగ
ఇది మంచి సమయమురా ఈలాటి తొలిరోజు
యిక మనకు దొరకదురా
మన పూర్వ పుణ్యము - ముచిదయ్యెను కదరా

పాట-3

రచన : శ్రీదాశరథి

పాడినవారు : శ్రీమతి పి. సుశీల

మదిలో విరిసే తీయనిరాగం
మెమరపించేను ఏదోమమతలు పెంచేను
అల్లరిచేసే పిల్లగాలీ - మల్లెలు నాపై చల్లవేళా
కోరికలన్నీ ఒకేసారి ఎగసీ - ఆకాశంలో హంసలరీతి
హాయిగ సాగేనులే॥
పరవశమంది పాటపాడి - గానలహరిలో తేలియాడి
హృదయములోన వసంతాలు పూయ
కన్నులలోన వెన్నెల కురియ - కాలము కరగాలిలే॥

పాట-4

రచన : కొసరాజు

పాడినవారు : యల్. ఆర్. ఈశ్వరి

ఏమంటావయ్యో - మావయ్యో - ఏమంటావయ్యో
గోచి బిగించి సయ్యంటావా - తోకముడుచుకొని పోతుంటావా
నల్లని నల్లని నదరాచిన్నది - నైలాను చీర కట్టుకున్నదీ
నడివీధిలో నీకెదురుగవచ్చి - నాథా నిను లవ్ చేశానంటే
॥ఏమంటావ్॥

మర్నంట్: అబ్బోఅబ్బో ఏం సుకం - ఏం సుకం
మోకాళ్ళదాక కోటువేసుకొని - తీకుతీకు తలగుడ్డకట్టుకొని
కోర్టుదార్ని నువ్వుపోతావుంటే - ముద్దులాడి నీముందుకు వచ్చి
మోహించానని పైబడబోతే
॥ఏమంటావ్॥

లాయర్:- మైలాద్ - మైలాద్ - సేలమంచు ధోవతిని కట్టుకొని
తిరు నామమ్మును తీర్చిదిద్దుకొని - దేవుడుపూజకు నువ్వాస్తుంటే

స్థంభం చాటున పొంచివున్న ఆ - రంభవచ్చి కౌగిట పట్టేసే
॥ ఏమంటావ్ ॥

పూజారి - శ్రీమద్రమారమణ గోవిందోహరి

పాట 5

రచన : దాశరథి

పాడినవారు : పి. సుశీల, పి. లీల

కమల భవునిరాణి - కమలలోచనురాణి

ఇరువురీ జగమ్మనేలువారే

చదువు లొసగు నామె సంపదలిడు నీమె

మిన్నయెవరు - ఇందు చిన్నయెవరు ?

జగతికి జీవము నేనే - ఔనే

సిరులకు రాణిని నేనే

జగతికి ప్రాణము నేనే - వినవే

చదువుల రాణిని నేనే -

క్షీర జలధిలో పుట్టితినే

శ్రీహరినే చేపట్టితినే

కలిమికి దేవతనై నానే

కోరిన కోర్కెలు తీర్చానే

భోగము నేనే - భాగ్యము నేనే

మానవ ప్రగతికి మూలము నేనే

ఓం కారములో వెలసితినే

బ్రహ్మనాల్కపై నిలచితిన్

కవుల కలములో విరిసితినే

గాయకు గళమున పలికితినే

జ్ఞానము నేనే - హృదయము నేనే -

మానవ ప్రగతికి మూలము నేనే

జగములోన అణువణువునగల

సంపదలన్నీ నేనే లే

ఆ సంపదలూ అనుభవించుటకు

వలసిన తెలివీ నేనే లే -

మనిషికి మనుగడ నేనే

మనసుకు తేజము నేనే

రూపము నేనే

ఆత్మను నేనే

ముల్లోకాలకు మూలము నేనే

జగతికి మూలము మూలము మనమే ॥ చెలియా ॥

చదువూ, సంపద మనమే -

సాంకేతిక నిపుణులు

కథ

శ్రీమతి ద్వివేదల విశాలాక్షి రచించిన
'వారధి' నవల ఆధారం

మాటలు

పినిశెట్టి

పాటలు

దాశరథి, కొసరాజు

సంగీతం

పద్మశ్రీ ఘంటసాల

కామెరా

జె. సత్యన్నారాయణ, హెచ్. అప్పారావు

నృత్యం

శేషు, రాజు, చిన్ని, సంపత్

ఎడిటింగ్

యన్. యస్. ప్రకాశం

కళ

బి. యన్. కృష్ణ

మేకప్

రమేష్, జయకృష్ణ, మాధవరావు,

నారాయణస్వామి

దస్త్రాలు

యం. బాబూరావు

స్టిల్స్

రాధాకృష్ణమూర్తి

పాటలరికార్డింగ్, రీరికార్డింగ్

స్వామినాథన్ (విజయగార్డెన్స్)

మాటల రికార్డింగ్

రామచంద్రరావు (ప్రసాద్ స్టూడియో)

సూర్యనారాయణ (వీనస్ స్టూడియో)

పబ్లిసిటీ డిజైనింగ్

కళానికేతన్

ప్రెస్ రిలేషన్స్

శ్రీ గోపేటి శ్రీరామారావు

ప్రెస్ పబ్లిసిటీ

నవరంగ్

అవుట్ డోర్ యూనిట్

ప్రసాద్ ప్రొడక్షన్స్ ప్రయివేట్

లిమిటెడ్

లేబోరేటరీ

విజయా లేబోరేటరీ

సహకార దర్శకులు

ఎ.బి.జగన్మోహనరావు, బి.యన్.ఆర్

నిర్మాణ నిర్వాహకులు

ఎస్. పి. వెంకన్నబాబు, ఎం.రామారావు